

DEBRECEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félre 6 kor., negyedre 3 kor. — fél.
Külfölden: félre 8 kor., negyedre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: Dr. Varga Lajos.
Felölős szerkesztő: Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 10. Telefon 412.

Barázdák.

Előrelátható volt, hogy az uralkodó az általános választói jog ellen fog állást foglalni. Ez természetes is. A nagyhatalmi állásnak két faj a biztosítéka: a német és a magyar. A monarchia két államában van 11 millió német és 9 millió magyar. A német elem fejlődése és gyarapodása már 15—20 év óta megakadt. A németiség elgyöngült, míg a cseh, lengyel és olasz elem megerősödött. A rossz politika is hozzájárult ehhez. Az osztrák kormányok csakis a nemzetiségeknek tett folytonos engedelményekkel tudtak kormányozni 20—25 év óta. Ezután a nemzetiségek az örökös tartományokat összetartó német elem nyakára nőttek és ma már ők a helyzet urai a Lajthán tul.

Míg a német elem, a melyre a Habsburg-ház uralma támaszkodott, Ausztriában is, Magyarországon is gyöngült, a magyar nemzet a mostoha viszonyok dacára is megerősödött. Nálunk nem tudtak a nemzetiségek az államfentartó faj fölfele kerékedni. De ha az általános választói jogot minden megszorítás nélkül, a hogy a szociálisták akarják, megadják, akkor a nemzetiségek hibetelen módon megerősödnek. Ez pedig az államfentartó magyarság rovására történne. Ilyet nem akarhat az uralkodó sem, mert hiszen hosszú uralkodása alatt kitapasztalhatta, hogy a magyar és német elemek kívül minden nemzetisége a monarchiának kifelé törekszik és szét akarja robbantani a Habsburg dinasztiát.

Az uralkodó tudja jól, mit csinál — és ha kenyértörésre kerül a dolog, inkább teljesíti a nemzeti követeléseket, de az általános, titkos, választói jogot nem engedi keresztül. Arra még nem érték meg a nemzetiségek,

Fauszt Elek pénzügyigazgató jelentése szerint másfél millió korona Hajdumegye adóhátraléka. Valóban nem tudom örülnünk-e e nagy adóhátraléknak, vagy busuljunk e miatt. Annyi bizonyos, hogy a nemzeti ellenállás e nagy eszközét ki kell használni a törvényellenes kormány ellen minden áron. Okunk van busulni is az ily nagy adóhátralék láttára, mert az fordul meg gondolataink között, hogy a tisztviselők fizetése miből lesz folyósítva, ha majd kiürül a kincstár és koldulni jár a kormány?

A mérlegben a nemzeti ellenállás sikeres volta szerepel tulsúlylyal. Elvégre — feltételezzük, hogy a tisztviselők nagy részét hazafias intenciók vezérik és nem riad meg az esetleges szomorú kilátásoktól. Aztán meg szó volt és van arról is, hogy abban az esetben, ha a kormány nem tudná fizetni őket, itt van még a nemzet, az ember egyetemesség arra, hogy fizetésük és jutalékaik folyósíthatók legyenek.

A magyarnak egyik legszebb erénye az önfeláldozás, a haza oltárára való ajándékozás volt a múltban. Ez az erény — hisszük és valljuk — nem veszett ki a hazafiak lelkéből és élni fog örökkön át.

Nincs tehát oka busulni egy tisztviselőnek sem, akármilyen szomorú számokat tartalmaz a Faust ur jelentése.

„Bizalmunk az ősi erényben“.

Békéltetés.

A kormányhoz közel álló sajtó most ismét „enyhébb“ hangol szól a koalícióhoz. Még csak néhány nappal ezelőtt is olvastuk, hogy a kormány mily céltudatos erővel fog a koalíció megtöréséhez kezdeni, ma már a békéltető szerep az, melyre a félhivatalos sajtó vállalkozik.

A fenyegetésektől nem ijedtünk meg, a békéltetéssel szemben pedig helyezkedjünk a józan ítélkezés álláspontjára. Hisz a koalíció sohasem volt ellensége a tisztességes békének s mint hazafias pártcsoport, sohasem ühette az ellenkezést csupa kedvtelésből. Ellenkezőleg, minden józan hazafinak tudnia és éreznie kell, hogy a mai válságos helyzet a nemzeti életért nagy mértékben veszélyezteteti, tudnia és éreznie kell tehát, hogy a koalíció ellenkezésének nemzeti szempontból csak addig van létjogosultsága, amíg az ellenkezés egy nagyobb baj elkerülése céljából indokoltnak és szükségesnek látszik.

Indokolt és szükséges tehát ez ellenkezés mindaddig, amíg a nemzet jogait, alkotmányának sérthetlenségét, nemzeti voltunknak biztosítékait védelmezi, ellenkezőleg károossá és elítélendővé válik azon pereben, amelyben a küzdelem eredeti céljától eltérőleg az ellenkezés ürve alatt egyéni ambíciók kielégítésére és kicsinyes emberi szenvedélyek istápolására törekednek.

A koalíció erejét ép az képezi, hogy a lefolyt 8 hónap alatt mindenkor önzetlenül szolgálta a reá bizott nemzeti ügyet s hogy a vita hevében sem mondott le soha azon reményről, hogy mérséklettel, mely a szilárd kitartásnak kísérője, végre is sikerülni fog a békés kibontakozás elé tornyosuló nehézségeket leküzdenie.

Ép ezért a békéltető hangok meghallgatásra számíthatnak, feltéve, hogy a béke feltételei a nemzet érdekeinek és méltóságának megfelelnek.

A békének olyan kísérletei azonban, amelyek a nemzeti program feladásával volnának egyértelműek, melyek egyszerűen a nemzeti követelmények érvényesülését kizárnák, előre is

meddőknek jelezhetők, mert ilyen békének megkötése egyenesen ellenkeznek a koalíció politikai becsületével. Ép mert tudják, hogy a küzdelem már eddig is igen nagy áldozatokat igényel ép ezért kell komolyaknak lennünk nemcsak a harc megvívásában, de a béke lehetőségeinek megállapításában is, — nehogy egy könnyelmű lépés által feláldozzuk azon eredményeket, melyekhez ma annál több a jogunk, mennél több áldozatot hoztunk eddig is az eredmények előkészítése érdekében.

Es sajátos, hogy a félhivatalos sajtó untalan azt hangoztatja, hogy ő felsége azért nem enged a katonai követelményeknek, mert a hadsereg egységének megbontását a monarchia, illetve az ország érdekeivel ellentézőnek véli.

Ezzel egy szuszra azt is hangoztatja a félhivatalos, hogy elégedjünk meg azon lényeges koncessziókkal, melyeket ő felsége a kilences bizottság programja alapján megvalósítani hajlandó, annál is inkább, mivel a koncessziók fokozatosan előkészítik a hadsereg nemzeti voltának kidomborítását és végeredményükben a koalíció katonai programjának fokozatos megvalósítására fognak vezetni.

Hogyan? — és e koncessziók megadása még sem találkozik ő felsége aggályaival, — dacára, hogy a koalíció programját csak azért nem fogadja, el, mert a hadsereg egységét a monarchia és a nemzet érdekében szükségesnek véli?

Hogyan? ő felsége mindennek dacára segílyt nyujtana oly koncessziók megvalósításához, melyek szükségképpen előbb utóbb a nemzeti igények kielégítésére, tehát a hadsereg egységének megbontására vezetnek?

Hogyan? ő felsége fél attól, hogy a hadsereg egysége megbontatik és mégis lehetővé akarja tenni e megbontás fokozatos előkészítését?

Hol itt az őszinteség? Abban-e, hogy ő felsége az ország érdekében félti a hadsereg egységének megbontását, tehát mint magyar király is aggodik a magyar politikusok könnyelmű politikája miatt, avagy abban, hogy a kilences bizottság katonai programja koncedálásával a nemzeti igények fokozatos megvalósítása is megkönnyítetik.

A kettő egymás mellett csak a túrlelmes papiroon állhat meg, az életben azonban az egyik feltevés kizárja a másiknak őszinteségét.

Nem követünk el tehát tisztelenséget abban, ha ő Felsőge azon elha-

tározásában, melylyel a kilences bizottság katonai programját magáévá tette, egy bizonyosságát látjuk annak, hogy e program érett megfontolás után illetékes helyen olyannak találtatott, mely megvalósítva sem veszélyeztetni — persze az ország érdekében — a császári hadsereg egységét.

De mert ez így van, természetes, hogy a kilences bizottság „ártatlan programja” kedvéért mi sem szerelhetünk le, — s az osztrák hadsereg egységes jegyében Bécsnek nem kapitulálhatunk.

Mert kapituláció lenne ez és nem áldásos béke!

A válság.

Báró fejérváry miniszterelnök vasárnap audienziája kudarcot vallott. Megbízható bécsi értesülések szerint a király a választói jog kiterjesztése ellen foglalt állást és ezzel az ügyvezető kabinet sorsa megpecsételtnek tekinthető. Amire az alkotmányellenes kormány egész létét alapította, az hajótörést szenvedett az osztrák politikusok beavatkozása folytán, akiknek sikerült a királyt arra bírni, hogy tisztán osztrák állami érdekből egy viszont tisztán magyar belügyi reformot visszautasítson. Amily örvendetes a király elhatározása egyrészt, hogy felségjogánál fogva megakadályozza a pusztán taktikai szempontból előhuzott örületes politika érvényesülését, oly elszomorító viszont az a jelenség, hogy ismét a bécsi intéző körök befolyása érvényesült és áll szembe egy magyar belügyi reform kérdésével.

Még él emlékünkből a királynak fejérváry báróhoz kineveztetése alkalmából intézett kézirat azon része, amelyben a király minden más belügyi reformhoz előzetes beleegyezését adja, csupán a katonai kérdésekben tartja magának fenn a királyi döntést. Most mégis, habár a magunk részéről is erőlyesen állást foglalunk a választói jog reformjának azon módzatával szemben, amelyet kristóffy et consortes óhajtanak, a

király az, aki tiltakozik a választói jog ellen, még pedig Gautsch osztrák miniszterelnök javaslatára, aki saját nyilatkozata szerint nem tarthatja megengedhetőnek, hogy Magyarországon az általános választói jog törvénybe iktattassék, mert ez Ausztriában oly felfordulást idézhetne elő, amely Ausztria államjogi alakulatára is kihatással lehetne.

A király mostani állásfoglalása igazolja a szövetkezők ellenzék magatartását és általa be van bizonyítva az a feltevés is, hogy Magyarország önállósága csak névleges és Ausztria jóváhagyása nélkül semmi sem történhetik.

Báró Fejérváry Bécsben.

Fejérváry Géza báró ügyvezető miniszterelnök vasárnap délután két óraker jelent meg a király előtt. Az ügyvezető miniszterelnök audienziája előtt délelőtt 11 óraker Goluchowski gróf külügyminisztert fogadta a király, aki másfél óra hosszat maradt az uralkodó dolgozószobájában. Majd pedig Beck báró vezérkari főnököt, kinek audienziája egy óra hosszat tartott. Csak ezután került sorra fejérváry Géza báró, ki másfél óráig tartó kihallgatáson adta elő a királynak a kormány munkaprogramját.

Időközben értesítették Goluchowski külügyminisztert, Gautsch miniszterelnököt és Pitreich hadügyminisztert, hogy jelenjenek meg délután 3 óraker koronatanácsra. E koronatanács, melyen 6 felsége elnöklelte alatt a meghívott két közös miniszter és a két miniszterelnök vett részt, másfél óra hosszat tartott. Azután fejérváry visszatért a magyar házba és ott kijelentette a jelen volt újságíróknak, hogy még aznap visszaér Budapestre. A miniszterelnök megjegyzéseiből az volt kivehető, hogy a legtöbb kérdésre nézve döntés még nem történt.

Itteni politikai körökben általánosan azt a meggyőződést táplálják, hogy a király az előzetes szentesítést az általános választói jogról szóló javaslatnak az országgyűlés elé való terjesztéséhez semmiesetre se fogja megadni. A déli órákban az a hír terjedt el, itt, hogy a magyar minisztertanács az általános választói jogra új alapot talált és hogy fejérváry még ma visszaérkezik Bécsbe új javaslataival, melyeket már holnap a király elé fog terjeszteni. Bizonyos bécsi körökben mindazonáltal azt hiszik, —

hogy fejérvárynak már ez se használható, előre tudják, hogy a király fejérváry újabb javaslatait sem fogadja el és már a kormány lemondásának eshetőségével számolnak.

Minisztertanács.

Báró fejérváry Géza még tegnap a koronatanács után telefonon intézkedett Bécsből, hogy a magyar kormány tagjai ma délelőtt minisztertanácsra gyűljenek egybe a miniszterelnökségi palotában. Ezen intézkedés folytán az ügyvezető kabinet ez időszelint Budapesten időző tagjai ma délelőtt 11 óraker megjelentek a miniszterelnökségben és két és fél óráig tartó tanácskozást tartottak. A minisztertanácsban báró fejérváry Géza referált a tegnapi kihallgatás és az azután 6 felsége elnöklelte alatt tartott koronatanács lefolyásáról és eredményéről.

Mint jól informált helyről értesülünk, báró fejérváry Géza azon bejelentésére, hogy a király az általános választói jogot az osztrák miniszterelnök intervenálásának hatása alatt a leghatározottabban ellenzi, az ügyvezető kabinet tagjai a kormány lemondását határozták el.

Fejérváry ezen határozat folytán még a délután 1 óra 45 percker Budapestről induló gyorsvonattal Bécsbe utazott és holnap délelőtt 10 óraker 6 felségénél kihallgatáson jelentkezik.

A vádindítvány.

A szövetkezők ellenzék vezéris bizottsága által a kormány vád alá helyezését célzó indítvány megszövegezése céljából kiküldött albizottság holnap, kedden délelőtt 11 óraker értekezletre gyűl egybe a függetlenségi párt körhelyiségében. Ez alkalommal mutatja be Polónyi Géza — akit az albizottság a tervezet elkészítésére felkért — az általa kidolgozott vádindítványt, amelyben — mint értesülünk — a jogász és történelmi tudás nagy halmaza foglaltatik.

Az óriási anyagot felölelő hatalmas munka valóságos történelmi okmányt képvisel és nincs kétség az iránt, hogy nemcsak az albizottság holnap értekezlete, de a vezérlő bizottság plenáris ülése, valamint az egész szövetkezők baloldal egyhangulag magáévá teszi Polónyi tervezetét.

Leányálom.

Irtá: Ádám Éva.

Esküvő van a szomszédságunkban. Csak egy kerítés választ el. Azon át akaratlanul látok és hallok mindent, míg az augusztusi nyár virágai megkértszerezve ontják az édes illatot.

Milyen furesa az, hogy a két kert virágai harmonikus illatban élnek, mikor a két ház lakóinak lelke merő disszonancia. Ott esküvőre készülnek, bűnbán, üzletben, érdekekben.

Azon gondolkozom: mit érezhetnek. S a boldogságot, a mely esküvők záloga: én álmodom át bűn nélkül; itt, a szomszéd kertben.

Most jönnek a kocsik. Öltözködnek, keztyűt huznak, izgatottak, lármásak. A benső remegésük megszűnik. Most már mégsem valószínű, hogy ne lenne meg az esküvő.

Az arcát nem tudom meglátni, a menyasszonyi fátyol, a fehér fátyolt elborítja. — Szükség van rá. A szivtelen, léha, kacér, könnyelmű láng ott lobog az arcán. Tehát ez a szomszéd leány, ez lesz a felesége annak, a kinek egykor én akartam lenni!

Micsoda mélységével szakadt rám a bánat akkor, hogy az a férfi elhagyott. Miért? Bizonyára ő se tudja. De én tudom. Fájdalom nélküli, nyugodt filozófiával tudom. Nem volt ő rossz ember, csak gyöngye férfi. Nem is büne, hogy akkor engem elhagyott. A

gyöngye jellemet szánni szabad csak, nem megvetni.

A gyöngye jellem: báb; játékszer a külső körülmények forgatagában.

Atkor... régen... mikor elhagyott az a férfi: megtagadtam az Istent. Sokáig éltem úgy: sötét hitetlenségben. A mély bánatból tiszta, drága gyöngy fakad.

Micsoda szédületes kálváriát járt meg a lelkem! A naiv lelkek ragaszkodása határ talan. Abban élnek. Ha ettől megfoszsa a sors: értéktelen, céltalan az életük. El akartam dobni én is. Soha se voltam vallásos, de Istentagadó sem. Csak becsületes és igaz voltam. Azt hittem, ez elég az ima helyett. Mikor megakartam válni sötét életemtől: nem tudom, hogyan kerültem oda, de templomban láttam magamat. Nem öntudatosan mentem. Egy főpap, egy csodáshangu főpap beszélt a lélek rejtelmeiről.

Ismét csak öntudatlanul, de tovább mentem és a főpap előtt állottam. Okos ember volt: éleslátásu, nagyszívü. Megérezte, hogy sablonos, bibliai igék nem gyógyítanak meg engem. Nem papa volt szükségem. Emberre; nagyszívü, okos emberre! Aki az embert ismerje, aki a lélek mélységes vergődését, bűnös és büntetlen boldogságát, az egyéniség szerint elemezze; aki az öntudatot, a leköltött erőket rázza föl az egyoldaluan beteg lelkemben.

Valami eszményi szép, valami tulságosan nagy boldogság érzete zsiabongott a lelkemben. Ez a szent, a nagy, a tiszta boldogság, amely nem külső okok nyomán tá-

mad az emberben. Csak úgy, valami bensőségés exaltációból áll elő és báj, illatot, költészetet borít mindenre, amiről ragyogni kezd a sötétség, beszédés lesz a némaság, egy szent, egy összhangzatos ima az egész lelkiélet. Jobb, tisztább, nemesebb, szebb minden érzete a szivnek. Talán csak a leánylélek tud így átalakulni? Vagy a férfilelek is? Nem tudom.

A férfit nem ismerem, csak egy félszeg-lelkü, egy gyöngyelelkü ember után, amely összetörhetne volna bennem az ideált a férfiről. De nem törte össze. Megtanultam imádkozni, anélkül, hogy élettelen, betegesen szent lenne az életem.

Oh, nem halt meg bennem az élet. Meleneg vágy, édes, tiszta boldogító álmok éltetik a lelkemet. Ismerek egy magasabb rendű boldogságot, amely az embert Istenné teszi. Álmodom róla. És álmodom egy férfiről, a nekem való lelkéről, amely nehézharcokban vált értékessé. Csodálatos varázkozás tölt el. Ez az akáclevél hullás, ez a rózsaillesztás, ez a rezedoillat, mind arról mond mesét nekem. Idegen már nekem ez a férfi itt a szomszédban.

A hála könnye csillog a szememben, nem a bánat harmata. Kell, hogy ebben az órában, ezen a napon rám gondoljon az az ember. És nem lehetne olyan boldog, hogy eszébe ne jussak. Valami kellemetlen, valami kínos érzés fogja el. Az önvád? Lehet. Pedig én nem vádolom. Én csak imádkozom és álmodom és dolgozom és hálát adok az

Dr. Kardos Samu levelesládája.

Mikor ez év március havában Dr. Kardos Samunak a nagy Wesselényiről két hatalmas könyvben megírott munkája megjelent az egész országban nagy meglepetést és csodálkozást keltett. Senki sem hitte, hogy ebben a sivár korszakban, ebben az anyagi küzdelmekkel és kicsinyes érdekekkel telített világban akadjon valaki, aki életének nap sugaras korszakát, munkabírásának erejét és vagyoni keresetének javarésztét olyan ideális célok elérésére és megvalósítására szentelje, a minők a nagy Wesselényi tanulságos életére és korszakos működésére vonatkozó a két hazában szétszórtan heverő okiratok és levelek felkutatása, egybehozása, rendezése és feldolgozása. Senki sem hitte, hogy a nagy munkát, melynek megvalósítása annyi időt és fáradságot igényelt egy ember, minden állami vagy más hatósági támogatás nélkül nemcsak elvégezheti, de felette díszes könyvkiadásban ki is adhatja.

Alig néhány hónappal e méltán korszakosnak nevezhető és alapvető forrás munkája megjelenése után, báró Eötvös Lóránt a magyar tudományos akadémia elnöke, a nagy Wesselényi elsőszülött fiával, báró Wesselényi Miklóssal, Kolozsvár mostani orsz. képviselőjével egyetértőleg Dr. Kardos Samut azzal bizta meg, hogy a nagy Wesselényinek egy politikai, mint irodalmi szempontból közérdekű levelezését gyűjtse egybe és rendezze sajtó alá. Még három hónapja sem telt el annak, hogy Dr. Kardos Samu a magyar tudományos akadémia elnökétől megbízást kapta, már is bejárta Erdély és Magyarország ama nevezetesebb városait és családait, melyekkel a nagy Wesselényi szorosabb összeköttetésben állott. Felkutatatta a Banffyák, a Jósikák, a Losoncyak, a Perényiek, a Telekyek, az Ujfaluaiak, a Vayadyak és Meszelenyiek családi levéltárát, megfordult hasonló célből majdnem az összes közmívelődési egyletek és múzeumok levéltáraiban és kutatásainak oly mesésen nagy, szinte gondviselészerű az eredménye, hogy bátorsággal el lehet mondani, miszerint a nemzeti ujjászületés nagy korszakának vezető államférfiai közül a legtovább elfeledettnek, vagyis a nagy Wesselényinek leszen élete és működése leghamarább és legteljesebben megírva és a nyilvánosságnak átadva.

Dr. Kardos Samu, ki rajongó szeretettel csüng a multak dicső emlékein és a ki

Istennek, hogy igaz, mély és nagy fájdalommal látogatott meg annak idején.

Oh, ne keressék a férfiak a naiv lelkű, életet nem ismerő bakfis lányok csacsogó szerelmét. Az igazi női lélek valami sajátos bájjal születik, mely mint a költészet zománca védi az ő tisztaságát, az élet ezer prózájában is. Az ilyen női lélek harmatos és üde, értékes és gazdag. A szerelme nem szalmaláng, csak melegség, csak forróság, csak áldás.

Esküvő van a szomszédunkban... Elmentek a kocsi. Lehunyom a szememet a lelkem utra kel. Megy keresni a szent, a nagy, az okos lelkű egyetlen férfit, akinek ő született, aki nem született. Oh, hogy várom, várom! Miért nem jössz most? Ha koldusan, ha rongyosan, csak jöjj! Most, amíg várni tudlak: melegen, finoman, némán, halkán, csöndesen... Sohase vártak így senhol... soha. Édes... jó, fáradt, megkínzott lelkű emberem: siess! En jó vagyok, szép vagyok, gazdag vagyok, mert szeretni foglak. Ugy várlak, édes úgy... mert élsz valahol, ugy-e? S ha nem jönnél... ha nem jönnél, édes... olyan néma, csöndes kis halottad leszek, aki fehér álmokat álmodom, ha hervad vagy virágzik a rezedá.

Betegem jöjj, fáradt légy, édes, hogy jobban szerelhessék. Siess... nagyon siess... édes!

ma is büszkén és boidogan vállalja magát a debreceni ősi kollégium egyik szerény és szegény tanítványának, néhány nappal ezelőtt egy több ívre terjedő memorandumot készített s illetve nyújtott be Debrecen város tanácsához, melyben kifejtette, hogy az ő ereklje gyűjteményében, melynek csak egy elenyészően csekély részét, mindössze 66 okiratot és 122 darab eredeti levelet állított ki ideiglenesen a városi muzeumban — a magyar nemzeti irodalom és a magyar történetírás annyi számos, becses és ösmeretlen adata, okirata és levele van, hogy ezeket a nagy nyilvánosság elől elvonni és elrejtteni halálos véték és bűn a nemzeti műveltség és művelődés szempontjából.

Ez okból javasolja a városi tanácsnak, hogy az 1867 iki esztendőben tett ugynevezett „koronázási alap” felhasználásával egy tudományos havi folyóirat létesítésében s illetve kiadásában támogassa és segítse. Dr. Kardos Samu az általa készített memorandumhoz kész programot adott, elmondotta és igazolta beadványában, hogy a „Régi Okiratok és Levelek Tára” cím alatt ez év október havában megindítandó tudományos folyóirata számára állandó és rendszeres munkatársakul a következők már irói névvel bíró szakférfiakat sikerült neki megnyerni és pedig: 1. Kelemen Lajost, az Erdélyi Múzeum Egyet s levéltárnokát; 2. Dr. Lengyel Miklóst, a décsi kir. főgymnasium tanárát; 3. Dr. Magasházy Bélát, Borsodvármegye főlevéltárnokát; 4. Dr. apszai Mihályi Jánost, Máramarosvármegye s főügyészt; 5. Oláh Gábort, a debreceni főiskola s. könyvtárnokát; 6. Dr. Révész Kálmánt, kassai ev. ref. esperest; 7. Dr. Sebess Dénest, marosvásárhelyi országgyűlési képviselőt; 8. Simon Gézát, a m.-szigeti ev. ref. lyceum főkönyvtárnokát; 9. Dr. Versényi Györgyöt, az Erdélyi Irodalmi Társaság főtítkárát; 10. Zoltai Lajost, Debrecen város s. levéltárnokát és végre 11. Ujhelyi Gézát, ki Kossuth Ferenc megbízásából Kossuth Lajos iratainak hat utolsó kötetét sajtó alá rendezte és a ki a magyar emigrációra vonatkozó iratok és leveleket az egész országban a legalaposabban ösmeri.

És elmondotta dr. Kardos Samu a városi tanácsához intézett beadványában azt is, hogy az ő ereklje gyűjteményében nem holmi avult és becses nem bíró magánlevelek hevernek, hanem hogy az ott levő iratok között van számos Árpád-ház korabeli, Nagy Lajos király korabeli, Zsigmond király korabeli, Mátyás király korabeli, V. László király korabeli, I. Lajos király korabeli számos ösmeretlen latin nyelvű okirat és adomány-levele. De ott vannak gyűjteményében a Bocskay István, Bethlen Gábor, I. Rákóczy György, II. Rákóczy Ferenc és Apafy Mihály erdélyi fejedelmek által legnagyobb részt magyar nyelven kiállított, történelmi becses bíró okiratok és adománylevelek. És elmondotta beadványában azt is, hogy ugyan csak az ő gyűjteményében hevernek az utolsó magyar vérből származó nemzeti nádornak, vagyis az 1765 ben elhunyt gróf Bathányi Lajosnak és a vele barátságban élt, báró Orczy Lőrincnek, a magyar irodalom első mecénásának Révay Miklóssal, Bacsányi Jánossal, idősb Péczely Józseffel és a nyelvújítók nagy mesterével Kazinczy Ferencel váltott eredeti, még teljesen ösmeretlen levelei.

Elmondotta dr. Kardos Samu beadványában azt is, hogy ugyancsak az ő gyűjteményében hever a nemzeti ujjászületés-kor nagy embereinek és a magyar szabadságharc legkiválóbb férfainak u. m. Deák Ferencnek, Kossuth Lajosnak, Szemere Bertalanak, Palóczy Lászlónak, Görgey Arthurak, Jósika Miklósnak, Teleky Lászlónak és Wesselényi Miklósnak számos, rendkívül nagybecsű, teljesen ösmeretlen levele és Kossuth Lajosnak a párisi és londoni emigrációban valamint Pulszky Ferencnek az olasz emigrációban vezetett levelezési naplója. Végül kérte beadványában dr. Kardos Samu a tanácsot arra, miszerint küldene ki a kebeléből egy bizottságot, mely a több ezer darab okirat és levélből álló ereklje gyűjteményét esetleg szakértők közbejöttével megtekintené és a „Régi Okiratok és

Levelek Tára” című folyóiratban a közzététel sorrendjét vele egyetértőleg állapítaná meg.

Mi egy pillanattig sem kételkedhetünk azon, hogy Debrecen sz. kir. város tanácsa, melynek élén a városérdekeit igaz szívvel és lélekkel képviselő Kovács József polgármester áll és melynek tagjai között annyi nemesen érző és magasatosan gondolkozó, a nemzeti művelődés iránt kiváló érzéssel bíró, jeles férfiu ül, meg ne ragadja a kínálkozó alkalmat és ne valósítsa meg dr. Kardos Samunak azt az eszméjét, melynek nemeségéhez szint nem fér.

E sorok írójának is volt alkalma az ő kincsekkel felérő és mesésen gazdag mondhatni páratlanul álló ereklje gyűjteményét megtekinteni, és bátran mondhatjuk, hogy az általa felvetett eszmét és tervet feltétlenül helyeseljük, mert nem szabad ismeretlenül heverni egy magánember birtokában olyan okiratoknak és leveleknek, melyek egy nemzet közkinészt képezik, s melyekre a magyar oknyomozó történet írásnak feltétlenül szüksége van.

Hajduvármegye.

Megkísértett hatóságok. A katonai hatóságok a törvényhatóságok hazafias rendelkezéseivel szemben, bizalmas jellegű íratokkal árasztják el a járási hatóságokat, amelyekben föltűnően udvarias hangon kérik, hogy behívó jegyeiket, a tartalékosok nyilvántartási jegyzékük segélyével kézbesítsék. Nekünk örvendetes tudomásul szolgál az a tény, hogy egész Hajduvármegyében még nem találkozott járási hatóság, amely e kísértésnek felült volna.

H I R E K

— **Személyi hir.** Dr. Burger Péter orvos az alkoholelőnes kongresszus ülésére Budapestre utazott. Távollétében a trachomavizsgálatoknál dr. Somogyi Zoltán, — magángyakorlatában dr. Baikányi Emil orvos helyettesíti.

— **Elmaradnak e az ellenőrzési szemlék?** A hivatalos lap nyomán az egész sajtó közölte azt a hirt, hogy az ideai katonai ellenőrzési szemlék elmaradnak. Hivatalos helyről most ujabbban az a hir kapott szárnyra, hogy az ellenőrzési szemléket október közepe táján mindenütt megtartják s hogy a sorrendet már nyilvánosságra is hozták mindenütt a katonai ügyosztályok. Most már igazán nem tudjuk: lesz-e ellenőrzési szemle vagy sem. — Megeáfolják azt a hirt is, hogy az önkéntesek halasztási kérvényeit kivétel nélkül elutasítják. Szolgálati halasztást az idén is csak azoknak a besorozott önkénteseknek nem adnak, a kik huszonegyedik életévüket betöltötték vagy tanulmányaikat teljesen befejezték. Ez különben az önkénteseknek a törvényadta joguk s ezen még a mostani kormány sem változtathat.

— **Terjed a hastifusz.** Akár állandó rovatot nyithatnánk e oimen, mert nincs nap, hogy ujabb megbetegedéseket ne jelentenének be. Ma is 4 uj megbetegedés történt.

— **Az alispánok értekezlete.** Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye új ellenállásának ujabb alakulása előreláthatólag az alispánok másodszori értekezletét fogja maga után vonni. Mértékadó helyen, a hol a vármegye alispánjának, Benicky Lajosnak intencióit jól ismerik, úgy vélekednek, hogy mielőtt a belügyminiszter leirata, a mely a legutóbb

hozott közgyűlési határozatot megsemmisíti, leérkezik a vármegyékhez, s a felfüggesztések megkezdődnek, az alispán haladéktalanul megteszi a szükséges lépéseket az országos alispáni értekezlet összehívására. — Pestvár megye alispánja ebben az esetben mindenekelőtt azokat az alispánokat fogja újabb és bizalmas értekezletre egybehívni, akik az év augusztusában részt vettek az akkor tartott alispáni értekezleten. Ez az újabb értekezlet azután utasítani fogja Benický Lajos, pestvármegyei alispánt, hogy konkrét esetről lévén szó, hívja össze sürgősen az alispánok országos értekezletét. A törvényhatóságok ellenállásának további alakulásai felett ez az országos alispáni értekezlet fog határozni.

— Dolgozni nem szégyen!

Lapunk elárúsítására, jó kereset mellett, 12 éven felüli egyének felvételnek Jelentkezés bármikor a kiadóhivatalban (Csapó-utca 10.)

— **Az O. M. K. E.** szeptember 18 án a dalmát partvidék kereskedelmi, különösen kiviteli viszonyainak tanulmányozására egy kéthetes kirándulást rendez, melynek szervezésében a vezetőségnek az utazási vállalatok igazgatóságai és legjobb kiviteli cégeink nyújtanak segédkezet; ismételtén ajánljuk kereskedőinknek az ezen utazásban való részvételt, mely ugy tanulságos voltánál, mint a felkeresendő vidék turistikai szépségénél fogva bizonyára emlékezetes marad a résztvevők számára; jelentkezéseket elfogad és közelebbi tudni valókkal készséggel szolgál Gaszner Géza az egyesülés helyi kerületének titkára.

— **Milliós család.** A rendőség büntügyi osztálya szinte hihetetlen részletekben bővelkedő csalárról rántotta le a leplet tegnap. Kovács István debreceni kereskedő feljelentésére letartóztatta Kovács István debreceni lakost, aki közjegyző előtt irt alá olyan okmányt, amely névtársa megkárosítására vezetett. Az ügy előzménye az, hogy Kovács István debreceni kereskedőnek mintegy 96000 korona erejéig részese-dése van egy csikszeredai 6000 holdas erdőben. Ezt az erdőt megvenni akarta egy párizsi cég és Kovács Istvánnak 96 ezer koronát kínált része fejében. Kovács István ezzel az összeggel nem elégedett meg, bár bírói megállapítás folytán ítéltetett meg neki hanem a bírói végzést megfélebbzte. Két budapesti ügynök ekkor ravasz eszközöz folyamadott, hogy az eladást véglegesítsék, illetve a bírói végzést jogerőre emelkedni segítsék. Addig kutattak Debrecenben, míg rábukkantak egy Kovács István nevű emberre, a ki 150 koronáért aláírta Dr. Sárny Bertalan közjegyző előtt a felebbezést visszavonó kérvényt.

Az igazi Kovács István a napokban végzést kapott a csikszeredai törvényesektől, amelyben arról értesítették, hogy a felebbezés visszavonása folytán a bírói végzés jogerőre emelkedett.

Kovács István rögtön tisztában volt azzal, hogy ő nagy arányú család áldozata. Azonnal feljelentést tett a rendőrségen, ahol Mile Pál rendőrfogalmazó indította meg nagy erélyvel a nyomozást.

A nyomozás eredményre vezetett. Kovács István foglalkozás nélküli egyént letartóztatták, s már a budapesti ügynöknek is nyomában vannak. Ez a

bünper ugylátszik, még nagyobb arányokat is fog ölteni.

— **Hajduhadházi szőlőkről.** Tudósítónk a hajduhadházi szőlőtermésről a következőket írja lapunknak: A június utolsó s július első hetében beállott esőzések megszülték a homoki szőlők ádáz ellenségét, a peronosporát, ami érzékeny csapást mért idei termésünkre, mivel ez idén, abban bizva, hogy a múlt évi száraz időjárás miatt elmaradt peronospora most sem fog jelentkezni, sokan elhagyták a permetezést. Így vannak a peronospora miatt egészen tönkrement szőlők is, de a baj első felléptével rohamosan véghezvitt védekezés a nagyobb részt megmentette.

De a megmaradt termést a teljes nyolc hétig tartó szárazság erősen megvámolta.

Egyik legnagyobb szőlőskertünkben a jég is számbavehető kárt tett. Azért is fél termésnél többre nem számíthatunk.

Vigasztalól szolgál, hogy minőségre remélhetőleg kiváló borunk lesz. A múlt héten kapott három jó eső után bámulatos rohamossággal fejlődnek a fürtök, úgy, hogy p. o. a későn érő kövidinka, mely a szárazság miatt legtöbbit szenvedett s rendkívül szomorú képet mutatott apró, fonnyadt szemével, ma már rendes nagyságu s szépen pirosodik.

Csemegeszőlőeladásunk megkezdődött és 24—30 fillér között: mozog az ár. Borkészlet kevés.

Kisebb mennyiségben igen jól értékesíthető. Közönséges bort 40, fajbort 50 fillérjével magánfogyasztásra s kisebb kimérők szívesen vesznek. Új borra még nincsenek kötések.

— **Fedeztetési állomások.** Hajdúvármegye méntvizsgáló bizottsága ma délelőtt tartott ülést, amelyen a méntvizsgáló állomások szervezték. A jövő évben méntvizsgáló állomások lesznek Hajduböszörményben, Hajdunánáson, Hajduszoboszlón, Nádudvaron, Kabán, Püspökladányban, Tiszacségen, Egyeken, Vámospéren, Hajdúszámonban és Hajdúdorogon.

— **Pénztárvizsgálat.** Sipos ellenőr hosszas betegségéből felépülve ma délelőtt átvette hivatalát. Ebből az alkalomból pénztárvizsgálat volt a városházán, amely mindezt a legnagyobb rendben talált.

— **Hirtelen halál.** Riesz Henrik ipartelepén dolgozott Nagy Sándor 14 esztendő iparos tanuló. A fiu balkeze e hó 4-én beleszorult a lőszórtisztító gépbe. Sérülésével beszállították a kórházba, ahonnan 10-én gyógyultan elbocsátották. A fiu az éjjel hirtelen meghalt. Az orvosi vizsgálat merevgöresöt állapított meg. Felboncolását az ügyészség elrendelte.

— **A diákkisasszonyok sorsa.** Tavaly tudvalevőleg keserű csalódás érte azokat a lányokat, akik letették az érettségi vizsgálatot, mert, — kivéve azt, akinek mindenből kitűnő érettségi bizonyítványa volt, egyet sem bocsátottak az egyetemre. Az idén — úgy látszik — megint nem javul a sorsuk az ilyen érettségit tett lányoknak. Lényegesen legalább nem. A jelesen érettnőhallgatókat azonnal felveszik rendes hallgatóknak, a jól érettek sorsáról csak két rendkívüli félév hallgatása után döntenek, amikor vagy rendes hallgatók lehetnek, vagy végleg menesztik őket, az egyszerűen éretteket pedig föl se veszik. A nőhallgatók ezt sérelemnek hiszik és mozgalmat indítottak érdekeik védelmére. Mint értesülünk, ez ügyben memorandumot szerkesztenek, melyet az egyetem rektori hivatala útján akar-nak fölterjeszteni a minisztériumhoz.

— **A calabriai földrengés.** Rómából jelentik, hogy a calabriai földrengés áldozatainak száma a legutolsó megállapítások szerint körülbelül 3000 halott és 5000 súlyos sebesült. Általános a vélemény, hogy a katasztrófa összefügg a Stromboli tűzhányó kitörésével, a mely a földrengést megelőzte. Viktor Emánuel király ma reggel a katasztrófa színhelyére érkezett, hogy a földrengés által elpusztított vidéket meglátogassa. A királyt a lakosság mindenütt hálás hódolattal fogadta. A király Monteleoneban hagyta el a vonatot és onnan kocsin folytatja útját.

A legborzasztóbb sors Pizzo városát érte, a mely a szó szoros értelmében elpusztult a föld színéről. Pizzo város arról volt nevezetes, hogy ott fogták el Murut Joachimot, a mikor partraszállt, hogy visszaállítsa a nápolyi királyságot. — A hős kalandort ugyancsak ott lötték agyon és az ottani Chiesa Madreban tették el. Monteleone város Triparni nevű kerülete teljesen összedőlt. Cessaniti város is romokban hever.

Ezenkívül a következő községek szenvedtek a legtöbbet: Stefanconi, Piscopio, San Gregorio, Mileto, Zungri, Drappia, Francica, Pratico, Spilinga, Santo Orofrio.

A földrengés színhelyére kiküldött katonai és polgári mérnökök jelentik, hogy a már eddig ismeretes községeken kívül még számtalan községben több-kevesebb kárt okozott a földrengés. A szerencsétlenség úgy látszik, sokkal nagyobb volt, mint az eddig beérkezett jelentések feltüntetik.

— **Megmérgezett család.** Majdnem áldozata lett tegnap a hamisított élelmiszernek egy egész család. Az eset a következő: Tegnap kora reggel 8 óra tájban reggelihez ült Kohn Emil Széchenyi utca 27 szám alatti lakosnak 11 tagból álló családja. Alig hogy megreggeliztek, egyik kis gyermek rosszul lett; utána az egész család. Szerencsére a család 2 tagja Kohn Emil és 3 éves fia nem ettek a reggeliből, mert már az előbbi napon is gyengélkedtek. Így aztán Kohn el tudott futni Rózsa Mór doktor lakására, ki a helyszíre érkezve, a család minden tagjánál gyomor mosást alkalmazott; s megállapította, hogy a betegség mérgezésből eredt. A gyomormosás után a család tagjai némileg jobban lettek. Bardócz rendőrbiztos a csészéket, edényeket, tejet stb. lefoglalta s Szalay Béa vegyész van hivatala arra, hogy megvizsgálja ezen csészéket és tejet, abból a célból, hogy megállapíthassa, minő méreg volt az élelmiszerben.

— **Lépfenés bőrt adott el.** A minap lépfenében hullott el a Rostás cigányék egyetlen lova. Rostás György a bőrt lenyuzta és eladta a tilalom ellenére. A cigányt letartóztatják és most azt az alkuszt keresik, a ki a lépfenés állat bőrt megvette, nehogy a járványt széthurecolhassa.

— **Lopás a Nagyerdőn.** A séta kerti nyaralókat fegyveres emberekkel őrizteti a főkapitány. A furfangos tolvajokat azonban ez nem riasztja vissza és a villák tulsó végén törnek be. (Az már csendőrségi kerület.) Így a Fleischman villába hatoltak be az éjjel a tolvajok, de csak az üstöt vihették el.

— **Gyűjtött önmagának.** Ravasz, furfangos módon akart hónapokban maradni Goldstein Eliás talmudista, — a ki hónapok óta csavargott már az országban, — mig lépke került. — A rendőrség ugyanis éppen könyörödmánygyűjtés közben tartóztatta le. Az ívet is megtalálták nála.

— **Lopás.** Szabó János hajdúszámoniai lakos észrevette, hogy a dinnyéjét erősen lopják. A tolvajokat ifju Deczki István, Goda Sándor és Kovács Gábor személyében kinyomozta a csendőrség.

— **Iparügyek elintézése.** A hajdu-megyei munkaadók és munkások közötti vitás ügyekben ítélkező másodfokú bíróság tegnap délelőtt 11 órakor a vármegyeház nagytermében ülést tartott, melyen Rásó Gyula alispán elnökölt.

— **Tűz a nagycserén.** Debrecen város tulajdonát képező nagycseréi erdőben tegnap tűz ütött ki. A veszedelem eddig ismeretlen okból keletkezett s a szárazság folytán eltikkadt növényzet villámgyorsan lángot fogott. A tűz nagyterületen borította lángba az erdőt, úgy hogy a veszedelmet csak hosszas fáradság után lehetett elfojtani.

— **Idősnek látszó arcok** fiatal, üde színt nyernek, ha a világhírű, teljesen ártalmatlan valódi angol Balassa féle ugorkatejjel ápolják. E páratlan szépitőszert pár napi használat után eltávolít ráncokat, redőket, pattanást szeplőt, májfoltot és minden bőrbajt az arcról, annak gyönyörű üdeséget, finomságot és szépséget kölcsönöz. Üvegje 2 korona. Kapható minden gyógyszerárban. Postán küld Balassa Kornél gyógyszerár, Budapest, Erzsébetfalva. Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól.

— **Debrecen sz. kir. város** szeszüzletében feleslegessé vált 12 drb. 700 literes nagyságu ujhordó eladó.

TAVIRATOK

Ki írta a Zeizig-féle röpiratot.

Budapest, szeptember 12. Az éjjel letartóztatott Zigány Árpád neves fővárosi író ma délelőtt újra vallatásra fogta a rendőrség. Kijelentette, hogy nem nevezi meg szerzőtársait semmi szín alatt, hanem a Zeizig-féle röpirat tartalmáért, illetőleg azon részletekért, amelyeket ő írt, vállalja a felelősséget. A bíróság előtt. Tagadja, hogy összeesküvésben részes volna. Az, ami a röpiratban teljesen magánvélemény Kihaligatták Dénes József máv. hivatalnokot is, akinek Zigányhoz intézett bizalmas jellegű levelét megtalálták. Dénes kijelentette, hogy ösméri Zigányt, akinek kisebb szolgálatokat tett ugyan, de vele közelebbi összeköttetése nem volt. Semmiféle összeesküvésről tudomása nincsen. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy **Zigány két ur társaságában július végén Berlinben járt**, ahol német politikussal is érintkezett. A botrány a fővárosban óriási izgalmat keltett. A vizsgálat széles mederben folyik és hihetőleg rövidesen kiderül, kik Zigány Árpád hazaáruló szerző társai. Lapunk zártakor érkezett tudósítás szerint **újabb letartóztatások várhatók**. A röpirat írásában részesek nem soká kerülhetnek el a leleplezést, mert a kézirat is rendelkezésre áll és arról rá lehet ösmerni írójára. Már csak órák kérdése, hogy magas állásu politikusokról lerántásuk a leplet. Pár nap alatt ki fog derülni, hogy milyen eszközökkel akarták meghurcolni a szövetség ellenzékét és miképp akarták kompromittálni. A letartóztatott Zigány Árpád különben börtönviselt ember. Két évet ült sikkasztásért. Fiumében postatiszt volt és hivatalos pénzeket sikkasztott. Később „Turrus Eburnea” címen regényt írt, amelynek hősnője az opera

egyik művésznője volt, aki visszautasította Zigány szerelmi ajánlatát. Boszúból írta a regényt, melyért sajtópert is kapott. **Később báró Bánffy Dezső magántitkára és bizalmas újságírója lett, jelenleg pedig az új párt „Pesti Hírlap” munkatársa.**

Ujabb alkudozások.

Budapest, szeptember 12. A helyzetre vonatkozólag jellemző, hogy Bécsben megint oly hírek terjedtek el, hogy a király legközelebb a Fejérváry-kormányt felmenti és más államférfiak meghallgatásával új kompromisszum tárgyalásokat akar kezdeni. Állítólag a király ezuttal legalább annyit akar elérni, hogy a koalíció a parlamentáris kormányozás alapfeltételeit biztosítsa. Bécsben már nevéket is emlegettek. Azt mondták, hogy mindenekelőtt báró Bánffy Dezsőt, gróf Andrássy Gyulát és Wekerle Sándort akarja meghallgatni.

Vád alá helyezés.

Budapest, szeptember 12. A vádindítvány megszerkesztésére kiküldött albizottság ma délelőtt fél 11 kor ülést tartott. Ezen az ülésen terjesztette elő Polónyi Géza a vádindítványt, amelynek tartalma csak akkor fog nyilvánosságra hozatni, ha majd a Ház elé terjesztetik. — Az általános választói jog kérdésében a vezérő-bizottság által kiküldött albizottság ma este tart ülést. Az ülésen részt vesz Kossuth Ferenc is, aki ma este érkezik Soltról a fővárosba.

Mi lesz szeptember 15-ikén?

Budapest, szeptember 12. A szeptember 15-iki rendfentartás dolgában értekezlet volt Justh Gyula, a képviselőház elnöke, Tóth János házaagy és Rudnay Béla főkapitány között. Abban történt a megállapodás, hogy különös óvintézkedések nem lesznek és a rendőrség csak normális kordonek vonására szorítkozik a Házba való közlekedés zavartalan fentartása érdekében. A konferenciáról beszéltek, hogy ez alkalommal Rudnay Béla főkapitány már igen csendes volt. Mig a múlt alkalommal a tanácskozás asztaldöngetésekkel volt kapcsolatos, most Rudnay Béla a lehető legszelídebben tárgyalt.

A harotérről.

Godsiadan, szeptember 12. Tegnap délután egy órakor a vasút mellett lévő orosz őrség felé egy japán békehírnök közeledett fehér zászlóval ötven katona kíséretében. A békehírnök az őrséget vezető tisztnek, ki elébe ment, áadta Oyama tábornoknak Linevics főparancsnokhoz intézett levelét, amelyben Oyama üdvözlését és a béke megkötése alkalmából szerencsekívánatait küldi és arra kéri Linevics tábornokot, hogy a fegyverszünet megvitására egy orosz meghatalmazottat nevezzen ki. Oyama e célra Fukusima tábornokot nevezte ki és az összejövétel helyéül Shakeca állomását ajánlotta.

A japán zavargások.

Tokió, sept. 12. A forrongások még egyre tartanak. A csöcselék, amelyet ma már diákok és intelligens elemek vezetnek, fáklyákkal járja be az utcákat és „egymás után gyújtja fel a kormányépületeket. —

Az utcai harcoknak már „valóságos forradalmi jellegük van.” — A nép a békeszerződés ratifikálásának megtagadását és a fő hadó eltörölését követeli. A követelések első pontjával a polgárság nagy része is rokonszenvez, sőt a tokiói ügyvédi kamara összejövetelében kimondotta, hogy mindazoknak védelmét, a kiket a lízadásban való részvételért vád alá helyeznek, ingyen látja el.

János vitézek.

(Verseny a Király színházban.)

1.

Egy rózsaszál szebben beszél, mint a legzelemlésebb levél és János vitéznek lenni jobb, mint Henschel fuvarosnak. A zene abszolút művészet — ugymond Schopenhauer, — de a fene kíváncsi rá, Sugár Blanka domborít-e kellőleg, vagy Karcus Arabella? Azaz, pardon. Egy ország szeme fűg a Király-színház világot jelentő deszkáin. A magyar kultúra ügye a János vitézek versenye. Talán még Petőfi Sándor is eljő ismeretlen sírjából és tapsol a győztes Kacér Ibolyának. És megindul az ismeretlen, a jövő János vitézek légiója a négy világtájról és domborítani fognak és János vitéz megy háromszázszor, ezerszer, milliószor, az idők végezetéig. És versenyezni fognak az ország Bagói, csöcszei, katonái, Illuskái, francia királyai, török császárai (a szin-falak mögött), a rózsaszálak, a kék tók, a kacsoh-pongrácok, bakonyi károlyok, sugók és — és akadémiái pályadíjat tűznek ki közönségre, amelyik nem sir a rózsza, rózsza, rózsaszálon. Barnumban mutatják azt, aki még nem látta Fedák Sárít. Megünneplik az operett huszonöt éves főnnállását, aranylakodalmát, ezeréves főnnállását. Végre megszólal az ítélet harsonája, zengvén:

A fuszujka szára
Fölfutott a fára!

Sokat vitáznak mostanában az általános titkos választó-jog fölött. Hogy mihez kössék? Hogy mi legyen a kötnivaló? Erre nézve konkrét javaslattal állok elő, amely nem sokkal bolondabb, mint gondolják: kössék a János vitézhez! Minden választónak ismernie kell a János vitézt. Végre is benne van a nemzeti jelvény, nemzeti vezényszó, a nép, a katonaság, magyar zene és ami az irni, olvasni tudást illeti, arról is van kádencia:

Nem tud az irni, aki küldte
És aki küldte, már nem el!

2.

A színházi ember: Babánati Bella versenyen fölül áll. Egyszerűen kolosszális!

A másik: Mit? Még patogatni se tud! Nem is fitttyent! Tompor Csilla égi magasságban áll fölötté. Egyszerűen mesés!

A színházi ember: Csillike igenis egy szép kis buta állat. Bella merő intelligencia. Hogy árnyal, az egyszerűen nagyszerű.

A harmadik: Én szakértő vagyok és horse concours Lengetegi Ella áll. Ez tényvaló. Olyan anyag, akár egy köszénbánya. Orgánuma meleg, puha és csillogó.

A színházi ember (mohón): Orgánuma, ez nemde annyi, mint test? Helyes, de azért Áravári Sári se kis kutya ám! Micsoda junói idomok! Kolosszális.

A másik: Neked minden kolosszális!

A harmadik: Neked meg minden fene egyszerűen mesés!

A másik: Fogd be a karattyolót.

A harmadik: Te darwinista lény!

A másik: Marha!

(Általános élénk kavarodás. A harmadikat hosszasan püfölik. Fölcsendül a rózsza, rózsza, rózsaszál.)

REGÉNY-OSARNOK.

Apáca és kegyencnő.

Regény a bécsi életből.

Magyarosította: Szabó Antal. 95

— Oly rabszolgavásár az, melyen az ur íssz rabszolgává, s a rabszolganő, urnője: másé szavakkal, máttól fogva az ön láncait viselem szép Paulina, — felelő Leon.

Azaz máttól fogva nem ismerjük egymást drága barátinóm, egézíté ki Erlenstein. „Kegyed nekem többé nem parancsol, s én nem engedelmoskedem többé kegyednek, vagy megfordítva, a mint akarja. Különbem mindketten meglehetünk elégedve, és ha a szerelem ügyében láteznék érdemjel, nekünk mindkettőnknek kapni kellene ily kitüntést. Kegyednek azért, hogy egy ily kihűlt kebelbe ismét tüzet tudott önteni, nekem?”

— S önnek azon érdemeért, hogy a fővárosnak egy apácát és egy kegyencnőt ajándékozott, — székítá őt meg Paulina. „De én ismerek egy aggot, ki az ön rendszálgja előtt nehezen emelne kalapot. —

Erlenstein mosolygott, s elvált kedvesétől, mint a hogy a madárkereskedő megváltik egy szép papogálytól, melyen szerencsésen tuladott.

Leon érvényesíté új jogait, s a szép Paulinának nem lehetett panasza elégtelenségnek lenni a cserével.

— Azt hittem, hogy vihar támad elutazásomkor, — mondá Paulina, a mint Erlenstein távozott, s ime a legszebb idő kedvezett annak.

— Vihar — kérde Leon. Talán párbajtól félt kegyed, kedvesem? Hát elefedte, hogy Erlenstein ur az örök béke barátja?

— Sőt inkább a harc barátjának lehetne őt nevezni, bár ha nem a karddal és pisztolylyal is.

— Az az, ő harcoltat magáért, s vitézei a recés körmöci és hollandi aranyok.

— Ó mennyi szerencsétlenséget fog még ezen férfi milióval, s szivtelenségével okozni! Kedves Leon, ugy tetszik nekem, mintha mázsányi teherrel szabadult volna meg kebelém.

Ezek voltak az Erlenstein emlékének Paulina duzzadó ajkai által szentelt utóhangok, s utódja mindent elkövetett, hogy elődöt feledtesse.

A kegyencnő asztalánál a főhelyet nem a halvány arcú, s titokteljes tűzben fénylő szemű szivtelen férfi foglalta el többé, hanem egy tuláradó, pezsgő véű fiatal világfi, ki oly nagylelkű volt, mintha egy királyságot lehetett volna elpazarolni.

Egyike volt ez azon vigkedvű gavallérokknak, kik kacagva teszik tönkre magokat, s kacagva bocsátanak golyót agyukba.

A fiatal hölgy termében a legfinomabb párisi hang uralkodott.

Minden szenvedélynek hódoltak ott, kivevén a féltékenységet, mert azt neveségesnek és unalmasnak tartották.

Leon elnézte azt, hogy kedvese folytonosan egy csapat figyelmes udvarló körében mozogott, s a hálás kegyencnő elnézt, hogy pillangója virágról virágra szállt.

Paulina az öröm és kéj poharat lázas siettséggel ürítgette, de a siettség az élvezetekben megfosztá őt üde, fiatal szépségétől, s imádói, kik őt annakelőtte szépeknek tartották, kezdték őt érdekesnek találni.

Nagy haladás rövid idő alatt.

Egy reggel, midőn épen egy átdözsölt éj után ébredt fel, Still Antal gyárost jelenték neki.

— Still Antal? — kiáltá elbámulva, örömteljes meglepetéssel. — Isten hozott, Isten hozott, kedves bátyám!

Elébe sietett az ifjunak, ki szerény üdvözléssel, anélkül, hogy a neki nyujtott kezét elfogadta volna, megjelent az ajtóban.

Belépett a szobába, mely ép oly izléses, mint pompával volt feldíszítve.

A falak saphir kék moire atique szőnyeggel voltak bevonva, a székek asztalok gyönyörűen faragott, s gazdagon aranyozott palizánder fából voltak, s üvegszekrényekben körös körül drága játékszerek és apróságok tündököltek, melyekért remes érceink még máig Párisba és Londonba vándorolnak.

Antal egy tekintettel beérte, s keserűen mosolygott.

Talán a Stift utcai kis padlás szobára gondolt, amelyben a szegénység és ártatlanság közepette, megoszták kenyérüket.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Állatvásáraink. A m. kir. központi statisztikai hivatal kiadásátlan megjelenő „Statisztikai Havi Közlemények” 1905. évi júliusi füzeté szerint a Magyarbirtadomban július hónapban összesen 397 országos állatvásár tartatott, melyek közül 90 Horvát-Szlavonországra esik. Es állatvásárokat felhajtottak összesen 510.387 szarvasmarhát, 190.009 lovat, 101.751 juhot és 61.301 sertést. Ebből az anyaországára 420.526 szarvasmarha, 164.798 ló, 91.211 juh és 48.632 sertés, Horvát-Szlavonországra 89.961 szarvasmarha, 25.211 ló, 10.540 juh és 12.699 sertés esik. Eladatott összesen 2.0223 szarvasmarha, 58.669 ló, 53.189 juh, 27.545 sertés. Legtöbb szarvasmarhát Kőhalom (11.006 db), Medgyes (9503 db) és Szikszó (8.306 db), Horvát-Szlavonországon: Zágráb (3.802 db) és Kőhalom (2600 db), valamint Zágráb vásáraitra (3.180 db) hajtottak fel. Legnagyobb juhvásár volt Mezötúron 2640 db, Karcagon 2358 db. és Diakováron 2132 db; legnagyobb sertésvásár Szegeden 2.441 db. és Szikszón 2.200 darab felhajtással.

Országos vásárok. A kereskedelemügyi miniszterium vezetésével megbízott ügyvezető miniszter megengedte, hogy a Hevesvármegye területéhez tartozó Kál községben minden év március hó első hétfőjére eső országos vásár ezentul állandóan minden év március 5-én, a szeptember hó 19-én, illetve amennyiben ezen határnapok nem hétfői napra esnének, a határnapot megelőző hétfőn, — a Sárosvármegye területéhez tartozó Gáboldó községben ez évi szeptember hó 29-ére eső országos vásár ez évben pedig kivételesen szeptember hó 28-án tartassék meg.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

1905. szept. 13.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyarországon. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — fillérig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 143—144 fillérig. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 143—144 fillérig. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 143—144 fillérig. — II. Magyarországon: Nehéz (páronként 280 kilogrammonként felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 143—145 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 142—143 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 140—142 fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl) I. Nehéz (páronként 240 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. A hízott sertés üzletirányzat kissé csendesebb.

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget értesíteni hogy tulhalmozott raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kézelőket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

beszerzési áron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,

DEBRECEN, Városháza.

GLEICHENBERG-Gyógyhely

Gyógyjavallatok: a légzőszervek hurutus megbetegedéseinél és azok következményeinél, különösen asztmánál, az emésztési szervek szivizmok, a vesék és a hólyag megbetegedéseinél, vérszegénységénél.

Gyógyítóeszközök: Az elismert gyógyforrások Konstantin és Emmaforrás (alkalimuriat, savanyuviz). Diétetikus asztalital-Jánoskut (alkalimuriat, vasassavanyuviz). Remete-forrás (tisza vastartalmu savanyuviz), fenyő-, gyógy- és források belélegzés magánkamrákban, levegő kamrák, szénsavas fürdők, vizgyógyintézet, massage, gyógygimnasztika, gyógyfürdők, meleg légfürdők, fangofürdők, pihenőtermek, kefir, sterilizált tej. Idegen gyógyvizek mindig friss töltésben. Idény május elsejétől szeptember végéig. Fölvilágosítás és prospektus ingyen. Lakás- és kocsirendelések a gyógyhely igazgatóságánál Gleichen

Utcai lapelárusítók

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.

Egyedüli elárusító:

Keszler A. műszerész

Debrecen,

Városi bérház.

Elsőrendű gyártmány!

Évenként készül 61000 darab

Arjegyzék ingyen és bérmentve

Gyönyörű újdonságok érkeztek!

Costume-szövetek

Női ruhaszövetek

Bluz-Szövetek

Ruha-és Bluz-selymek

Francia-Flanellek

és

Barchentekben,

Bosznay J. és Társa

nődivat áruházában

DEBRECEN, Kossuth-u. 5.

Mintagujtemények a n. é. közönség rendelkezésére állanak.

Mintagujtemények a n. é. közönség rendelkezésére állanak.

Az iskolai év

kezdetével ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szíves figyelmébe.

Fiú- és Leány fehérneműk,
Paplanok, Matracok, Ágy-
terítők, Ingek, Gallérok,
Kézeltők, Zsebkendők,
Nyakkendők, Esernyők,
Pamut- és Gyapju takarók

nagy választékban, olcsó szabott árakban.

Szabó Lajos Fiai

DEBRECEN,

Divat-, vászon- és szőnyegáruház.

Szülők és tanulók figyelmébe.

Új és ódon
Tankönyvek

az összes iskolák részére a legújabb kiadásban, valamint

írószerek, iskolai táskák

könyvszifjak és rajzeszközök

feltűnő olcsó árban

kaphatók

Hegedűs és Sándor

előbb László Albert és Társa

könyv- és papír áruházában

DEBRECEN,

Kossuth-utca 11. szám.

Elsőrendű gyár
finom svájci himzések eladására

keres hölgyeket, kik nagy ismerettséggel bírnak és himzések, betétek, blusok, zsebkendők stb. minta szerinti eladásával foglalkoznának, magas jutalék mellett. Az árak osztrák értékűek. Az ár: bór- és vámmentes. Magyar levelezés. — Jelentkezhetni: „Za G. 732” jelige alatt Mosse Rudolf hirdetői irodájában Szt-Gallen, Schweiz.

BALATONFÜRED.

Gyógyhely és tengerfürdő Zalavármegye. Posta, távirda és telefon helyben. Elsőrangú fürdőintézet. Fürdőidény május 28-tól szeptember végéig.

Tiszta, ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő, égvényes, sós, szénsavas, vasas gyógyforrások, juhsavó-, tej- és szőlőra. — Masszás. — Szénsavas meleg pezsgőfürdők Schwartz-rendszer szerint. — Szénsavas hidegfürdők, Gőzfürdő, zuhanyok, balatontavi hidegfürdők és uszodák. Orvosi tekintélyek által igen ajánlva: vérszegénység, görvély, gümőkór, csusz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vérköpés, gyomor- és bélhurut, máj- és lép-verbőrség, női bajok és idegbántalmakban. Hegyek által védett gyönyörű fekvés, díszes és celszerű berendezésű gyógyterem, sétacsarnok, argyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, tórzene, naponta színelőadások, hetenkint tánemulatság élvezetes kirándulások, séta csolnokzás. Elegáns lakások, csinos nyaralók. A szobák ára 80 fillértől 10 koronáig. Junius 18-ig és augusztus 21-től a szezon végéig a lakások 30%-al olcsóbbak. Napi ellátás személyenként 4 koronától, Vasúti állomások: Siófok és Veszprém. Siófokról gőzhajón 1 óra. Vasprémről bérkocsin 1 1/2 óra. Vasúti szezonjegyek 33 1/3%-os kedvezményvel, menetdírtől jegyek 3 napi érvényességgel féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelés főorvosa: Dr. Huray István, kir. tanácsos. Lakásmegrendelések, előleg beküldése mellett. Langi Valérián fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balatonfüredi ásványvizet, mely mint étrendi víz is igenkedvelt, főraktárosa: Edeskuty L., udvari ásványvizet-árusító Budapesten. Ezenkívül kapható a balatonfüredi kutkezelőszéknél, Szemeray Jánosnál Veszprémben és Simon Györgynél Székesfehérvárott. Prospektussal ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

Hirdetések felvételnek
a kiadó hivatalban.

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánljatok!

BÁRTFA GYÓGYFÜRDŐ

Fürdőidény máj. 15-től szept. 20-ig.

Kárpáti gyógy-, üdülő- és fürdőhely, 382 m. a tenger színe felett. Posta, távirda és vasútállomás. Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik, 0 es. és kir. Felső Erzsébet királynő tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodák, gyógyház, magánvillák, étterem és kávéházak. Magánfogatok részére istállók és kocsiszínek. Lawn-tennis-pálya. Gyermek játszóhelyek. Villamos-világítás. Clubélet (Bártfafürdői Park-Club). Könyvtár, társalgó- és zenetermek. Pompás turisztika. Vadászterület. 6000 hold gyönyörű fenyveserdő.

Gyógyjavallatok. Vérszegénység, oly esetekben, melyek verhiányon, vagy kimerülésen alapulnak; női ivarszervek különféle bajainál, sápkór, vérhiány; terméketlenség, magtalanság és tehetetlenség; kimerülésnél súlyosabb betegségek után, váltóláz, görvély és angol-kór; a szívnek megbetegedéseinek. Egyedül álló utókura karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használata után. **ORVOSOK:** Tiszti főorvos: Dr. Hintz Henrik közeg. tanácsos továbbá Dr. Blumenfeld Armin, Dr. Kanárik J., Dr. Szörényi Tivadar, Dr. Grossmann Dezső, Dr. Cséri János, Dr. Györi Ilona rendelő orvosok. Az elmúlt évadban a vendégek száma 5000 volt

Országos hírű modern hidegvízgyógyintézet! három ásványvízfürdő! Hideg és meleg ásványvíz. Telített szénsavas fürdők Nauhelmkura. Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. Villany, fenyő és vaslápfürdők (bártfai vasláp) Ivókura: (Égvényes, sós, vasas vizet, könnyen emészthető)

Orvos-forrás felülmúlja mindenben a Selters-vizet!

Villamos gyógykezelés, massage, tej-, savó- és kefir-kura. Pormentes, ózondus hegyi levegő. Fenyvesek által terjesztett üdítő balsamos illat. — Pensió első- és utóidényben 8 korona, főidényben 12 korona.

Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a fürdőigazgatóság Bártfafürdő.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 usóig 30 fillér, minden további szó 3 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.

Levélbeli bejelentésekre pontosan válaszolunk, ha a szükséges bélyeg beküldetik

Apró hirdetések előre fizetendők.

A
„Debrecen”
telefon száma
412.

Gyönyörű uszkár
kutyá eladó. Felvilá-
gosítással szolgálunk
Tiszenháromváros utca
7 szám alatt.

Virágnak
való selyem papir min-
den féle színben nagy-
választékban kapható
Móric-telep 20 sz. alatt.

Sírkoszorúból állandó
nagyraktár a „Polgári”
temetkezési intézetben
Csapó-u. 28.

Megbízható
nős ember ki 4-500
korona óvadékkal ren-
delkezik, pénzbeszedői
vagy ehhez hasonló
alkalmazást keres. cím
a kiadóhivatalban.

Tudóhajosoknak.
serofhulásoknak kitűnő
receptet ad kölcsön Tor-
dáról öz. Horvát Ká-
rolyné, Válaszbélyeg

500 darab minta
érték nélkül zacskó fél-
árban eladó. Cím a ki-
adóhivatalban. 144.

Dohány lüzde
megvételre kerestetik
vagy megfelelő helyi-
ség. Cím a kiadóhiva-
latban.

Jelzálogkölcsonők

(ujak és konvertálások) igen előnyö-
sen, gyorsan kaphatók külföldi tőkék
elhelyezése által. — Uradalnak, birto-
kok és házakon kívül gyárak és ipar-
telepek is elfogadtatnak jelzálogul. Le-
vélbelimegkereséseket továbbit. Osteu-
ropäische Presse kiadóhivatal Budapest,
Kazinczy-utca 2.

Erzsébet

sorsjegyeknek a november 1-i húzáshoz
való eladására

ügynökök

magas jutalék mellett azonnal felvételnek.
Kétheti eredményes működés után fix-fizetést
is adunk. — Neumann és Raab bank és
váltó üzlete Budapest Andrassy ut. 50.

Sziács-Acélfürdő

(Felsőmagyarországon.)

Az egyedül ismert, szénsavdus vasfor-
rás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső
használatra.

Szezon: május 15-től szeptember 30-ig

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór
ségi bajok, hátgerinc- és idegbajok, benuulás
ellen, átszenvedett betegség és erős munkás-
ság után.

Dr. Rhorer Aladár hiv. fürdőorvos
és Dr. Stern J.

Utazás Bécsből 9 óra, északról Oder-
bergen át onnan 5 óra, Sziácsról falragaszok
minden nagyobb vasuti állomáson vannak
kiüggesztve. Kimerítő felvilágosítást és pros-
pektust utazás lakás árkedvezményről az
első és utolsó szezonban stb. ad

Fürdőigazgatóság, Sziács. (Zólyomgye)

Uj ékszer üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni hogy,

Piac-utca 55. szám a.
a HUNGÁRIA tőszomszédságában

fővárosi mintára elegánsan berendezett

**arany, ezüst, óra és
ékszer-üzletet nyitottam.**

Midőn e körülményre a n. é. közönség b. figyel-
mét felhívom, kérem, hogy engem mint helybeli régi
ösmerős szakembert b. pártfogásában részesíteni és új
üzletemet megtekinteni néeltóztassék.

Kiváló tisztelettel

ROSE DEZSŐ

EKSZERÉSZ.

Mr. M. Rose
Berlitzrendszerű

Nyelviskolája

Francia, Német, Angol nyelv- és irodalom.

— Osztály és magánoktatás —

Külön uri-, hölgy- és gyermektanfolyamok.

Felvételek naponta **d. e. 11-12,**
d. u. 5-6.

Simonffy-utca 42. szám.

Szabályzatokat ingyen és bérmentve.

A legfinomabb
Calcium-Carbid

legalább 100 kilogramm vételnél

100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akár-
mely állomásra szállítva, Magyarország főutvonalain.

A szám-ölasszeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett
kapható:

Società anonima per l'utilizzazione delle forze
idrauliche della Dalmazia Triest.